...Po radę do książki

septem
septem.pl

IDŹ DO:

- Spis treści
- Przykładowy rozdział

KATALOG KSIĄŻEK:

- Katalog online
- Zamów drukowany katalog

CENNIK I INFORMACJE:

- Zamów informacje o nowościach
- Zamów cennik

CZYTELNIA:

- Fragmenty książek online

+ do koszyka

do przechowalni

BESTSELLER NOWOŚĆ

Trening psów dla bystrzaków

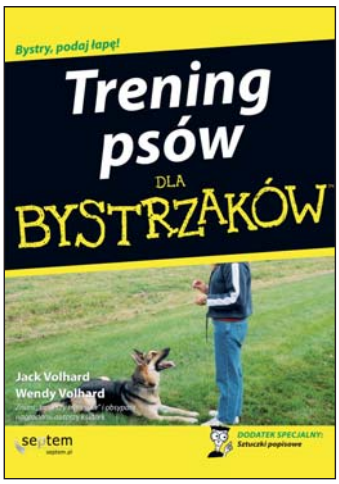

Autor: Jack Volhard, Wendy Volhard
Tłumaczenie: Olga Kwiecień-Maniewska
ISBN: 978-83-246-1807-1
Tytuł oryginału: Dog Training For Dummies
Format: 180x235, stron: 392

Znani „trenerzy trenerów" i obsypani nagrodami autorzy książek
Dodatek specjalny: **Sztuczki popisowe**

Dowiedz się, jak zostać dumnym właścicielem ułożonego psa!

Dla swego psa każdy jest Napoleonem. To powód nieustającej popularności psów
Aldous Huxley

Pies domowy to ssak drapieżny, potomek wilka szarego. Jego współczesna postać powstała poprzez dobór sztuczny, a na świecie można spotkać kilkaset różnych ras tego najpopularniejszego towarzysza człowieka. Pierwsze próby udomowienia psa szacuje się na okres 12 – 17 tysięcy lat temu. I właśnie dzięki temu procesowi, rozpoczętemu przez azjatyckich myśliwych, dziś w Twoim domu zamieszkał Twój wyjątkowy Kumpel.

Bez względu na to, czy jesteś właścicielem uroczego golden retrivera, niezależnego syberiana husky, groźnego dobermana, nad wyraz długiego jamnika, czy może radosnego miksu wszystkich tych ras, między Tobą a Twoim psem powstała więź niepodobna do żadnej innej. To wyciąg z miłości, oddania i szacunku z jednej strony oraz dominacji i instynktu przywódczego z drugiej. Aby Wasze wspólne życie nie przypominało wiecznego przeciągania liny (smyczy!), nie było wypełnione pogryzionymi kapciami, godzinami jazgotu oraz pogoniami za Twoim pupilem, koniecznie musisz nauczyć go bycia Twoim psem. Szybko zorientujesz się, że szkolenie to nie tylko obowiązek. To wspaniała zabawa dla Waszego zgranego duetu.

- Zrozum język swojego psa i buduj wzajemne zaufanie.
- Stosuj zasady właściwego żywienia i higieny.
- Dobierz odpowiednie szkolenie do osobowości swojego psa.
- Naucz zwierzę wszystkich podstawowych komend.
- Poradź sobie z lękiem separacyjnym, gryzieniem i kopaniem.
- Poznaj zaawansowane szkolenia z zakresu posłuszeństwa.

Jack i Wendy Volhardowie mieszkają z dwoma labradorami, landseerem, trzema szorstkowłosymi jamnikami i jednym kotem. Są znanymi na całym świecie szkoleniowcami, pracującymi w oparciu o pozytywną motywację. Zajmują się szkoleniem psów od ponad trzydziestu lat. Napisali wiele książek i artykułów.

Helion

Wydawnictwo Helion
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel. 032 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl

e-mail: septem@septem.pl
redakcja: redakcjawww@septem.pl
informacje: o księgarni septem.pl

Spis treści

O autorach **15**

Podziękowania od autorów **17**

Wstęp **19**

O książce 20
Konwencje zastosowane w książce 20
Czego nie czytać 21
Naiwne założenia 21
Jak podzielona jest książka 21
Część I: Szkolenie dla Ciebie i Twojego psa 22
Część II: Jak zapewnić sobie sukces szkoleniowy? 22
Część III: Szkolenie sportowe 22
Część IV: Psie potrzeby 22
Część V: Dekalogi 23
Ikony wykorzystane w książce 23
Co dalej 24

Część I: Szkolenie dla Ciebie i Twojego psa 25

Rozdział 1: Dlaczego szkolenie psów jest takie ważne? **27**

Jak rozpoznać dobrze wychowanego psa? 28
Pięć podstawowych komend 29
Komenda „Siad” 29
Komenda „Na miejsce” 30
Komenda „Waruj” 30
Komenda „Wróć” 30
Komenda „Równaj” 31
Kto tu kogo uczy? 31
Szkolenie a czynnik ludzki (czyli Ty) 32
Poznaj swoje oczekiwania 33
Twoje nastawienie 34
Jak myśli pies? 36
„Czytanie” swojego psa 36
Kiedy nie zdążysz na czas 36
Jak poradzić sobie z bodźcami rozpraszającymi? 38

Szkolenie zaawansowane dla frajdy i dla sportu ... 38
Obedience ... 38
Agility i inne psie sporty ... 39
Więcej niż szkolenie: jak psy pomagają ludziom ... 39

Rozdział 2: Przygotowanie do szkolenia ... 41

Wybór metody szkoleniowej ... 42
Szkolenie tradycyjne ... 43
Szkolenie klikerowe ... 46
Budowanie zaufania ... 48
Konsekwencja w wydawaniu komend i tonie głosu ... 49
Bądź bardziej wytrwały od swojego psa ... 50
Unikanie słowa „nie" ... 51
Powtarzanie komend ... 52
Przywództwo ... 52
Przejęcie roli przywódcy stada ... 53
Nakłanianie psa do przyjęcia pozycji „siad" i „waruj" ... 54
Przedłużone siadanie i warowanie: recepta na objęcie przywództwa stada ... 56

Rozdział 3: Jak przetrwać okres szczenięctwa? ... 59

Znaczenie socjalizacji ... 60
Okres odstawiania od matki: od 3. do 7. tygodnia ... 60
Poznawanie świata: od 7. do 12. tygodnia ... 62
Nagle zaczyna się wszystkiego bać: od 8. do 12. tygodnia ... 63
A teraz pragnie wyruszyć w świat: po skończeniu 12 tygodni ... 64
Jak sobie poradzić z koszmarnym dwulatkiem? ... 65
Młodociane dziwactwa ... 66
Szczeniak odkrywa seks ... 67
Hormony to nie tylko seks ... 67
Kastracja i sterylizacja ... 68
Kiedy najlepiej przeprowadzić zabieg? ... 69
Wady kastracji i sterylizacji ... 70
Kumpel wreszcie dorasta ... 71

Rozdział 4: Nauka czystości ... 73

Wykorzystanie klatki: kojec dla szczeniaka ... 73
Znalezienie odpowiedniej klatki ... 75
Zachęcanie psa do wejścia do klatki ... 75
Przyzwyczajanie psa do klatki ... 76
Podstawy nauki czystości ... 77
Ustalenie planu dnia ... 77
Miejsce do załatwiania się ... 78
Miej oczy otwarte ... 80

Wypadek to tylko wypadek ... 80
Bądź przygotowany na regres ... 81
Co robić, kiedy przyłapiesz psa na gorącym uczynku? ... 81
Jak uczyć czystości dorosłego psa? ... 81
Co zrobić, jeśli mieszkasz w bloku? ... 82
Wykorzystanie kojca do nauki czystości ... 82
Jak poradzić sobie z psem, który znaczy teren? ... 84
Podróż samochodem z psem ... 85

Rozdział 5: Zrozumieć psi umysł ... 87

Rozpoznanie instynktownych zachowań psa ... 87
Popęd łowczy ... 88
Popęd stadny ... 90
Popęd obronny ... 90
W jaki sposób popędy wpływają na szkolenie? ... 92
Ustalenie profilu osobowości psa ... 93
Zdecyduj, jakie zachowanie psa by Ci odpowiadało ... 97
Wyzwolenie popędów ... 99
Przechodzenie z jednego popędu w drugi ... 99
Wykorzystanie popędów w szkoleniu ... 101

Rozdział 6: Wyposażenie, które zapewni Ci sukces ... 105

Wybór odpowiedniego wyposażenia ... 106
Smycze ... 106
Obroże ... 107
Haltery ... 113
Smakołyki to Twoi najwięksi szkoleniowi sprzymierzeńcy ... 114
Idealny smakołyk ... 115
Kiedy smakołyki nie działają ... 116

Rozdział 7: Szkolenie podstawowe ... 117

Pierwszy krok: przyzwyczajenie psa do smyczy ... 118
Nauka podstaw ... 118
Siadanie na komendę ... 119
Siad-zostań ... 121
Zabawa w „Siad-zostań” ... 123
Komenda zwalniająca: magiczne słowo „Dobrze” ... 124
Warowanie ... 125
Idź na miejsce, piesku! ... 126
Jak poradzić sobie z uciekaniem przez otwarte drzwi? ... 127
Drzwi i schody ... 128
Dzwonek do drzwi i goście ... 129
Właściwe maniery przy stole ... 131

Rozdział 8: Kontrola nad psem: grzeczne spacery, przychodzenie na wołanie i zostawianie rzeczy w spokoju 133

Spacer z psem 134
Urodzony, by ciągnąć 134
Chodzenie przy nodze na smyczy 136
Zmiany kierunku 139
Zmiany tempa 140
Jak wygrać bitwę o wracanie na wołanie? 140
Nauka przychodzenia na wołanie 142
Wprowadzanie rozproszeń 143
Wyższa szkoła jazdy, czyli szkolenie bez smyczy w obecności bodźców rozpraszających 144
Opanowanie komendy „Zostaw" 144

Część II: Jak zapewnić sobie sukces szkoleniowy? 149

Rozdział 9: Jak stać się wytrawnym szkoleniowcem? 151

Zarządzanie środowiskiem psa 152
Dobry początek 152
Potrzeby społeczne Twojego psa 153
Potrzeby emocjonalne Twojego psa 154
Potrzeby żywieniowe psa 155
Co w psie siedzi? 155
Zachowania typowe dla rasy 156
Temperament 158
Wrażliwość psychiczna 158
Reakcja na bodźce wzrokowe 159
Wrażliwość na dźwięki 160
Wrażliwość na dotyk 161
Stres a pies 161
Zrozumienie stresu 162
Rozpoznanie objawów stresu 163
Zewnętrzne i wewnętrzne źródła stresu 164
Związek stresu z uczeniem się 165
Stres a wprowadzanie bodźców rozpraszających 167
Opanowanie stresu 167
Opanowanie pozytywnego stresu 168
Opanowanie negatywnego stresu 168
Inne sposoby na opanowanie stresu 170

Rozdział 10: Jak poradzić sobie z niewłaściwym zachowaniem psa? 171
Znalezienie przyczyny problemów behawioralnych 172
Ruch 172
Dobre towarzystwo 173
Dobre zdrowie 174
Dobre żywienie 174
Dobre szkolenie 174
Jak się uporać z niewłaściwym zachowaniem psa? 175
Tolerowanie problemów behawioralnych 176
Próba rozwiązania problemów behawioralnych 176
Znalezienie psu nowego domu 177
Rozwiązania ostateczne 178
Kopanie 178
Szczekanie na wszystko 180
Szczekanie w reakcji na bodziec 180
Szczekanie bez widocznego powodu 180
Gryzienie, ale nie jedzenia 181
Fizjologiczna potrzeba gryzienia 181
Psychologiczna potrzeba gryzienia 182
Jak sobie radzić z lękiem separacyjnym? 182
Odwrażliwianie 183
Feromony 184
Brudzenie w domu 184
Oddawanie moczu związane z okazywaniem nadmiernego poddania 186
Choroba lokomocyjna 187

Rozdział 11: Jak poradzić sobie z agresją? 189
Czym jest zachowanie agresywne? 189
Rzut oka na przyczyny agresji 191
Opanowanie agresji psa — popędy łowczy, stadny, walki i ucieczki 192
Agresja u psów o wysokim popędzie łowczym 193
Agresja u psów o wysokim popędzie walki 194
Agresja u psów o wysokim popędzie stadnym 198
Jedzenie i agresja 200
Agresja ze strachu u psów o silnym popędzie ucieczki 201
Postępowanie w przypadku ataku innego psa 202
Prawda o ogrodzeniach elektrycznych 202

Część III: Szkolenie sportowe 205

Rozdział 12: Przygotowanie do startu w zawodach 207
Uczestnictwo w zawodach 208
Zrozumieć system 208
Wymagania dla klasy „0” obedience 209

Preludium do chodzenia przy nodze: nauka komendy „Gotowy” ... 209
Pozycja kontrolna ... 210
Skupianie uwagi psa na sobie ... 212
Wprowadzenie komendy „Gotowy!” ... 212
Uczenie psa reagowania na komendę „Gotowy!” ... 213
Nagroda ... 213
Egzekwowanie komendy „Gotowy!” ... 214
Nauka ignorowania bodźców rozpraszających ... 215
Chodzenie przy nodze w obecności bodźców rozpraszających ... 216
Chodzenie przy nodze w nowych miejscach ... 216
Chodzenie przy nodze w obecności pomocnika ... 217
Zakres zadań podczas chodzenia przy nodze ... 217
Wymagania dla klasy „1” obedience ... 218
Chodzenie przy nodze na smyczy: „Kumpel, czy mogę cię prosić do tańca?” ... 219
Zatrzymanie ... 220
Zmiany tempa i kierunku ... 221
Rally obedience ... 223
Twój pies nie jest słoniem ... 224

Rozdział 13: Zaawansowane ćwiczenia posłuszeństwa ... 227

Stanie podczas badania ... 228
Nauka komendy „Stój” ... 228
Nauka stania nieruchomo — metoda z użyciem rąk ... 229
Nauka stania nieruchomo — metoda bez użycia rąk ... 230
Nauka komendy „Stój-zostań” ... 230
Zwiększanie odległości ... 231
Nauka powrotu ... 231
Badanie ... 232
Przejście do chodzenia przy nodze bez smyczy ... 233
Chodzenie przy nodze bez smyczy ... 234
Przywołanie ... 236
Zostań ... 236
Przywołanie w obecności bodźców rozpraszających ... 237
„Do mnie” ... 237
„Noga” ... 239
Ćwiczenia grupowe ... 241
Wprowadzenie bodźców rozpraszających przez przewodnika ... 242
Zwiększanie poziomu trudności ... 242
Ups, zabawa w jo-jo ... 243

Rozdział 14: Aportowanie ... 245

Elementy udanego aportowania ... 245
Aportowanie na komendę ... 247
Wprowadzenie koziołka ... 248

Ułatwienie psu aportowania ... 250
Nauka trzymania koziołka ... 251
Nauka sięgania po koziołek ... 252
Chodzenie z koziołkiem w pysku ... 253
Nauka podnoszenia koziołka ... 253
Pogoń za aportem ... 255
Próba cierpliwości ... 255
Aportowanie w obecności bodźców rozpraszających ... 256

Rozdział 15: Jeszcze bardziej podnosimy poprzeczkę ... 261

Wymagania dla klasy „2" obedience ... 261
Chodzenie przy nodze bez smyczy ... 262
Przywołanie z zatrzymaniem w pozycji „waruj" ... 262
Nauka warowania na komendę ... 263
Waruj w marszu ... 264
Nauka warowania, gdy przewodnik jest w ruchu ... 265
Nauka warowania w biegu ... 265
Nauka zatrzymania i warowania, kiedy pies idzie w Twoją stronę — na smyczy ... 266
Nauka zatrzymania i warowania, kiedy pies idzie w Twoją stronę — bez smyczy ... 266
Nauka ignorowania bodźców rozpraszających ... 267
Aportowanie ... 269
Aport przez przeszkodę ... 269
Nauka targetowania ... 270
Nauka aportowania przez przeszkodę ... 271
Pozostawanie w miejscu, gdy przewodnik jest poza zasięgiem wzroku psa ... 275

Rozdział 16: Zostań mistrzem ... 277

Wymagania dla klasy „3" obedience ... 277
Nie wszystkie ćwiczenia są równe ... 278
Zatrzymanie w marszu i zmiany pozycji ... 279
Komenda optyczna „Noga" ... 280
Nauka komendy „Stój" podczas marszu na komendę optyczną ... 281
Nauka warowania z pozycji „stój" i siadania z pozycji „waruj" ... 282
Wprowadzenie bodźców rozpraszających ... 285
Wyszukiwanie przedmiotu właściciela ... 286
Nauka posługiwania się nosem ... 286
Zapoznanie psa z zasadami zabawy ... 286
Nauka rozróżniania przedmiotów po zapachu ... 287
Nauka odróżniania Twojego zapachu i zapachu innej osoby ... 288
Wycofywanie tablicy ... 289

Część IV: Psie potrzeby 291

Rozdział 17: Żywienie psa 293

Znalezienie odpowiedniej karmy dla Twojego psa 294
Informacje na etykietach i dokonywanie wyboru 295
Mięso dla mięsożercy 296
Zapewnienie psu odpowiedniej ilości białka 297
Właściwe odżywianie w krytycznym okresie wzrostu 299
Jak rozszyfrować etykiety na karmach dla szczeniąt? 299
Węglowodany 300
Tłuszcze w ograniczonej ilości też są potrzebne 300
Co jeszcze znajduje się w karmie dla psów? 302
Czego brakuje w gotowych karmach? 303
Minerały 304
Jak ugasić psie pragnienie, czyli o świeżej wodzie 305
Informacje na temat strawności 306
Enzymy 308
Żywienie Kumpla 309
Opcja 1. Najprostsze rozwiązanie 309
Opcja 2. Ulepszona karma gotowa 309
Opcja 3. Naturalna dieta Wendy Volhard 311

Rozdział 18: Zrozumieć psie zdrowie 315

Znowu kłucie, czyli o problemie nadmiernie częstych szczepień 315
Szczepienia a szkolenie i hotele dla psów 318
Wzrost zachorowań na niedoczynność tarczycy 319
Łamanie w kościach — „O, mój biedny kręgosłup” 321
Homeopatia — medycyna czy magia? 322
Akupunktura 323

Rozdział 19: Szukanie pomocy eksperta 325

Marsz do szkoły — kursy posłuszeństwa 327
Wybór dobrej szkoły 328
Przedszkole dla szczeniąt 329
Zaawansowane kursy posłuszeństwa 330
Znalezienie prywatnego trenera 330
Szkoła z internatem 331
Obóz z psem 332

Część V: Dekalogi 333

Rozdział 20: 10 (no dobrze, 11) ekscytujących i fantastycznych psich sportów 335

Zawody obedience 336
Agility 336
Tropienie 338
Próby polowe i myśliwskie 339
Próby i konkursy pracy norowców 339
Wyścigi 340
Szkolenie obronne — IPO 340
Flyball 341
Taniec z psem 342
Skijoring 342
Ważne zadania, których wykonywanie sprawi przyjemność psu 343
Psy służbowe 343
Psy poszukujące 343
Psy asystujące 343
Pies towarzysz 345

Rozdział 21: 10 podstawowych komend, które każdy pies powinien znać 347

„Siad" — komenda zapewniająca bezpieczeństwo 347
„Siad" — dla wygody 348
„Zostań" 348
„Na miejsce" 348
„Wróć" 349
„Spokojnie" 349
„Daj" 349
„Zejdź" 350
„Zostaw" 351
Żadnych „Nie" 351

Rozdział 22: 10 powodów, dla których psy robią to, co robią 353

Dlaczego psy skaczą na ludzi? 353
Dlaczego psy wąchają części ludzkiej anatomii, które wolelibyśmy, by zostawiły w spokoju? 354
Dlaczego samce tak często podnoszą nogę? 354
Dlaczego psy wspinają się na siebie? 355
Dlaczego psy lubią ganiać różne rzeczy? 355
Dlaczego psy tarzają się w paskudztwach? 356
Dlaczego psy jedzą zioła i trawę? 356
Dlaczego psy zjadają obrzydliwe rzeczy? 357
Dlaczego psy saneczkują? 357
Dlaczego psy szykują gniazdo? 357

Rozdział 23: 10 (czy coś koło tego) sztuczek dla frajdy i korzyści 359
Sekret nauki sztuczek 359
„Przybij piątkę" 360
„Druga łapa" 362
„Turlaj się" 363
„Zdechł pies" 364
„Znajdź mój…" 366
Skakanie przez ręce lub kółko 368
Nie przekraczaj tej linii 370
Masz smakołyk na nosie 371
„Ukłoń się" 372

Skorowidz 375

Rozdział 5

Zrozumieć psi umysł

W tym rozdziale:

- Rozróżnienie instynktownych zachowań psa.
- Co motywuje psa do określonych zachowań?
- Profil osobowości Twojego psa.
- Dostosowanie planu szkolenia do profilu osobowości psa.

Aby wyszkolić psa, musisz mieć pewną wiedzę na temat tego, co się dzieje w jego małym móżdżku. Mogą Ci tu pomóc zdolności do obserwacji. Często zachowanie psa można przewidzieć na podstawie tego, jak się zachowywał w przeszłości w podobnych okolicznościach. Możesz być zaskoczony tym, jak dużo już wiesz. Czasem możesz niemal zobaczyć te obracające się trybiki w jego głowie, gdy ma zamiar pogonić za samochodem, rowerzystą czy biegaczem. Jeśli jesteś dostatecznie dobrym obserwatorem, to będziesz umiał na czas powstrzymać psa.

Nie musisz jednak polegać wyłącznie na obserwacji. Aby pomóc Ci zrozumieć, jak myśli Twój pies, opracowaliśmy prosty profil osobowości, który pozwala na zaskakująco dokładne przewidywanie zachowania psa, na przykład jego skłonności do ścigania poruszających się obiektów.

Wszystko to znajdziesz w tym rozdziale, więc czytaj dalej.

Rozpoznanie instynktownych zachowań psa

Twój pies, jak i każdy inny, jest zwierzęciem, które przychodzi na świat z kompletem instynktownych, z góry określonych zachowań. Intensywność i rodzaj tych zachowań, jak również ich złożoność przesądzają o temperamencie, osobowości i zdatności psa do wykonywania określonych zadań. Te zachowania wpływają również na to, jak pies postrzega świat.

Czy psy potrafią rozumować?

Bardzo chcielibyśmy, żeby tak było, jednak psy nie rozumują tak jak ludzie. Potrafią jednak rozwiązywać proste problemy. Obserwując psa, możesz poznać jego techniki rozwiązywania problemów. Przyjrzyj mu się, gdy próbuje otworzyć szafkę, w której chowasz psie biszkopty, albo wydobyć swoją ulubioną zabawkę spod kanapy. Szkoląc psa, również będziesz miał okazję zaobserwować, jak pies stara się zrozumieć, czego od niego wymagasz.

Nasza ulubiona historia opowiada o pewnym bystrym springer spanielu angielskim, który został porzucony na progu naszego domu. Biedaczek był tak zaniedbany, że nie wiedzieliśmy nawet, iż jest spanielem, dopóki nie złożyliśmy wizyty fryzjerowi. Stał się uroczym członkiem naszej rodziny na wiele kolejnych lat. Pewnego dnia jego piłka wtoczyła się pod kanapę. Próbował wszystkiego: zaglądał pod nią, wskakiwał na oparcie, by zajrzeć za nią, obiegał ją z obydwu stron. Nic nie działało. Zdegustowany, podniósł nogę, obsikał kanapę i odszedł. To tyle, jeśli chodzi o rozwiązywanie problemów.

Aby ułatwić Ci zrozumienie psa, pogrupowaliśmy zachowania instynktowne według trzech popędów, z których się wywodzą:

- ✓ łowczego,
- ✓ stadnego,
- ✓ obronnego.

Popędy odzwierciedlają instynktowne zachowania, które Twój pies odziedziczył po swoich przodkach i które mogą być użyteczne w procesie szkolenia. Każdy z popędów rządzi się jakąś podstawową cechą.

Popęd łowczy

Popęd łowczy obejmuje odziedziczone zachowania związane z polowaniem, zabijaniem zdobyczy i jedzeniem. Wyzwalany jest przez określone bodźce słuchowe i węchowe, jak również przez ruch. Zachowania związane z popędem łowczym (patrz rysunek 5.1) obejmują:

- ✓ tropienie górnym i dolnym wiatrem;
- ✓ gryzienie i zabijanie;
- ✓ noszenie w pysku;
- ✓ kopanie i zakopywanie;
- ✓ jedzenie;
- ✓ wysokie szczekanie;

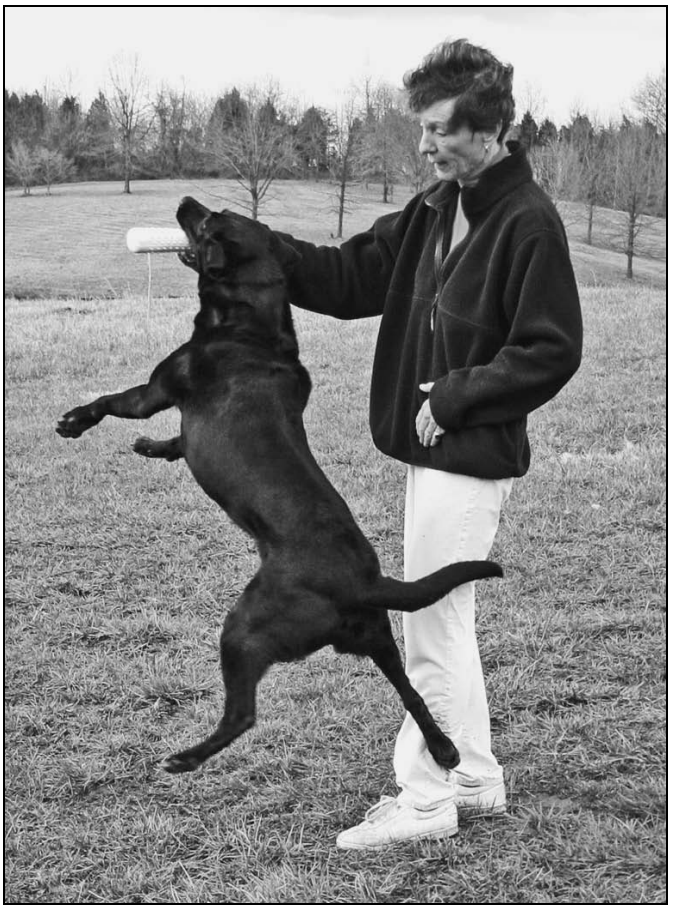

Rysunek 5.1. Pies wykazuje typowe zachowania związane z popędem łowczym

- ✓ skakanie i ciągnięcie;
- ✓ rzucanie się;
- ✓ patrzenie, słuchanie i węszenie;
- ✓ potrząsanie przedmiotem;
- ✓ skradanie się i pogoń;
- ✓ rozdzieranie na kawałki.

Możesz zauważyć u psa niektóre z tych zachowań, gdy zaczyna on gonić kota lub szczekać wysokim głosem na widok kota uciekającego na drzewo. Potrząsanie zabawkami, zakopywanie ich pomiędzy poduszkami na kanapie lub rozdzieranie pluszaków na kawałki to inne przykłady zachowań związanych z popędem łowczym.

Popęd stadny

Popęd stadny przejawia się w zachowaniach związanych z reprodukcją, byciem członkiem grupy bądź stada oraz umiejętnością akceptowania reguł. Psy, podobnie jak ich dalecy przodkowie, czyli wilki, są zwierzętami stadnymi. Aby polować na zwierzęta, które zazwyczaj są większe od nich, wilki muszą żyć w stadzie. Aby zapewnić porządek w obrębie stada, tworzą hierarchię społeczną opartą na ścisłych zasadach zachowania. W przypadku psów przekłada się to na umiejętność dopasowania się do ludzkiej rodziny i na chęć współpracy z człowiekiem.

Popęd stadny jest stymulowany przez rangę w hierarchii społecznej. Przykłady zachowań związanych z tym popędem obejmują:

- ✓ możliwość rozmnażania się i rodzicielstwo;
- ✓ zachowania związane z interakcjami społecznymi z ludźmi i innymi psami, takie jak umiejętność odczytywania mowy ciała;
- ✓ zachowania reprodukcyjne, takie jak lizanie, kopulowanie, mycie uszu i inne zachowania związane z uwodzeniem;
- ✓ poszukiwanie kontaktu fizycznego z ludźmi i (lub) innymi psami;
- ✓ zabawa z ludźmi i (lub) innymi psami.

Pies, który wykazuje wiele spośród tych zachowań, jest najszczęśliwszy, kiedy może przebywać blisko Ciebie, uwielbia być głaskany, czesany, chodzi za Tobą po domu i lubi z Tobą pracować (patrz rysunek 5.2). Taki pies może być nieszczęśliwy, jeśli zbyt długo będzie siedział sam w domu, co może znaleźć swój wyraz w lęku separacyjnym.

Popęd obronny

Popęd obronny rządzi się chęcią przetrwania i samoobrony; składa się zarówno z zachowań związanych z walką, jak i ucieczką. Popęd obronny jest złożony, ponieważ ten sam bodziec, który może u psa wywołać agresję (walkę), może również wywołać reakcję unikania (ucieczkę), zwłaszcza u młodego psa.

Zachowania związane z walką nie są w pełni rozwinięte, dopóki pies w pełni nie osiągnie dojrzałości seksualnej, lub do mniej więcej 2. roku życia. Można jednak wcześniej zauważyć tendencję w kierunku takich zachowań, a od doświadczeń życiowych psa będzie zależało ich nasilenie w przyszłości. Zachowania związane z popędem walki to między innymi:

Rysunek 5.2. Pies demonstruje typowe zachowania związane z popędem stadnym

- ✓ niechęć do bycia głaskanym lub do zabiegów pielęgnacyjnych;
- ✓ jeżenie sierści na karku, od łopatek ku przodowi;
- ✓ warczenie na ludzi lub na psy, jeśli pies ma wrażenie, że naruszona została jego przestrzeń;
- ✓ bronienie jedzenia, zabawek lub terytorium przed innymi psami i ludźmi;
- ✓ kładzenie się w drzwiach lub przy drzwiczkach do szafek i odmowa ruszenia się z miejsca;
- ✓ kładzenie głowy na barkach innego psa;
- ✓ stanie w pozycji wyprostowanej, z ciężarem przesuniętym na przednie łapy, wysoko uniesionym ogonem i wpatrywanie się w inne psy;
- ✓ stanie w miejscu i odmowa przesunięcia się.

Zachowania związane z ucieczką pokazują, że pies jest niepewny siebie. Zachowania te częściej występują u młodych psów niż u starszych. Poniższe zachowania związane są z popędem ucieczki:

- ✓ ogólny brak pewności siebie;
- ✓ niechęć do bycia dotykanym przez nieznajomych;
- ✓ przypadanie do ziemi, podkulanie ogona pod siebie przy powitaniu z ludźmi lub innymi psami;
- ✓ jeżenie sierści wzdłuż całego grzbietu, nie tylko na karku;
- ✓ próba ucieczki lub schowania się w nowej sytuacji;
- ✓ oddawanie moczu przy powitaniu z właścicielem bądź nieznajomą osobą.

Znieruchomienie — brak poruszania się do przodu lub do tyłu — jest interpretowane jako zahamowany popęd ucieczki.

W jaki sposób popędy wpływają na szkolenie?

Ponieważ psy pierwotnie hodowane były w celu pełnienia określonych funkcji, a nie wyłącznie dla ładnego wyglądu, na ogół można przewidzieć, jak silne są u nich określone popędy. Na przykład rasy północne, takie jak alaskan malamuty czy husky syberyjskie, hodowane były do ciągnięcia sań. Mają na ogół niski popęd stadny, a wyszkolenie ich, by nie ciągnęły na smyczy, może być dość trudnym zadaniem. Rasy pasterskie miały za zadanie pasienie stada pod okiem pasterza. Często mają silny popęd łowczy, jednak równie silny popęd stadny i stosunkowo łatwo można je nauczyć chodzenia na luźnej smyczy. Rasy stróżujące, takie jak owczarki niemieckie, dobermany czy rottweilery, hodowano, by pracowały w bliskim kontakcie z człowiekiem, na ogół więc mają silny popęd walki połączony z pragnieniem bronienia swojej rodziny i terenu. Łatwo można je nauczyć chodzenia na smyczy. Retrievery mają silny popęd łowczy i stadny i zazwyczaj uwielbiają aportować. Je również można łatwo nauczyć chodzenia na smyczy.

Zachowania, które niegdyś starano się umocnić w hodowli, często dzisiaj stają się przyczyną kłopotów. Dotyczy to na przykład popędu łowczego, który skutkuje chęcią do ścigania wszystkiego, co się rusza. Pies stróżujący może pilnować dzieci i domu, broniąc go przed intruzami, jednak jako intruzów może postrzegać kolegów dzieci.

Oczywiście powyższe uogólnienia nie dotyczą każdego psa danej rasy. Wiele ras hodowanych jest dzisiaj wyłącznie dla swojego wyglądu, bez zwracania uwagi na funkcje użytkowe, przez co pierwotne cechy uległy zatarciu.

Uwaga! Kumpel jeży sierść!

Jeżenie sierści dotyczy sierści rosnącej wzdłuż kręgosłupa aż do czubka ogona. Kiedy pies jest przestraszony lub niepewny, sierść dosłownie staje mu dęba. U młodego psa może się to zdarzać bardzo często, ponieważ ma on niewiele życiowych doświadczeń. Kiedy spotyka innego psa, może nie być pewny, czy jest on do niego przyjacielsko nastawiony, więc jeży sierść na grzbiecie. Wąsy psa również są dobrym wskaźnikiem samopoczucia psa: jeśli są położone płasko do tyłu, oznacza to niepewność. Uszy położone przy głowie, ogon podwinięty pod siebie to kolejne oznaki niepewności, podobnie jak kulenie się, obniżanie ciała na łapach i odwracanie wzroku. Wszystko to wskazuje na to, że pies najchętniej znalazłby się gdzie indziej.

Z drugiej strony, jeśli pies jeży sierść tylko na karku, oznacza to pewność siebie. Pies czuje się szefem i jest gotowy przyjąć wszystkich nadchodzących. Uszy są wyprostowane, wąsy nastawione do przodu, ciężar ciała przeniesiony na przednie łapy, ogon uniesiony, pies stoi wyprostowany i nawiązuje bezpośredni kontakt wzrokowy. Jest gotowy do bitki.

Ustalenie profilu osobowości psa

Aby pomóc Ci zrozumieć, jak najlepiej podejść do szkolenia swojego psa, opracowaliśmy profil osobowości psa wg Volhardów. Profil opiera się na dziesięciu zachowaniach, przypisanych do każdego z popędów, wpływających na reakcje psa i przydatnych w szkoleniu. Dla każdego z popędów wybraliśmy dziesięć najbardziej charakterystycznych zachowań. Profil nie obejmuje wszystkich psich zachowań ani nie wyczerpuje złożoności możliwych interakcji między nimi. Bo na przykład: w którym z popędów znajduje się pies, gdy śpi? Dla potrzeb szkoleniowych nie ma to najmniejszego znaczenia. Przyznajemy, że nasz profil osobowości może jest wybiórczy, jednak jeśli chodzi o przewidywanie zachowania psa, jest zadziwiająco dokładny.

Wyniki pozwolą Ci lepiej zrozumieć, dlaczego Kumpel zachowuje się tak, a nie inaczej i jaki jest najlepszy sposób na wyszkolenie go. Będziesz mógł wykorzystać jego silne strony, uniknąć niepotrzebnego zamieszania i skrócić czas szkolenia.

Wypełniając ankietę, pamiętaj, że opracowaliśmy ją z myślą o psach żyjących w domu, w bogatym środowisku, być może nawet takich, które mają za sobą odrobinę szkolenia — a nie dla psów, które całe swoje życie spędziły na łańcuchu przy budzie lub w kojcu. Takie psy mają mniej możliwości, by przejawiać różne zachowania, niż psy domowe. Odpowiedzi powinny opierać się na tym, co zrobiłby Twój pies, gdybyś nie nauczył go innego zachowania. Na przykład: czy miał tendencję do wskakiwania na ludzi przy powitaniu lub kradzenia jedzenia z kuchni, zanim nauczyłeś go, że tego nie wolno robić?

Możliwe odpowiedzi i odpowiadające im wartości punktowe przedstawiają się następująco:

- ✓ Prawie zawsze — 10.
- ✓ Czasami — od 5 do 9.
- ✓ Prawie nigdy — od 0 do 4.

Jeśli Kumpel jest beaglem, to odpowiedź na pytanie „Czy mając taką możliwość, Twój pies zaczyna wąchać ziemię lub powietrze?" prawdopodobnie brzmi „Prawie zawsze", dając mu 10 punktów.

Jesteś już gotowy, by odkryć, jaki naprawdę jest Twój pies. Jeśli nie miałeś okazji zaobserwować danego zachowania u swojego psa, opuść dane pytanie.

Czy mając taką możliwość, Twój pies:

1. Wącha ziemię lub powietrze? _____
2. Dobrze dogaduje się z innymi psami? _____
3. Jest nieustępliwy i przejawia zainteresowanie dziwnymi przedmiotami lub dźwiękami? _____
4. Ucieka w obliczu nowych sytuacji? _____
5. Ekscytuje się, widząc poruszające się obiekty, jak na przykład rowerzystów lub wiewiórki? _____
6. Dobrze dogaduje się z ludźmi? _____
7. Lubi się przeciągać zabawką i wygrywać? _____
8. Chowa się za Tobą, gdy czuje, że sytuacja go przerasta? _____
9. Podkrada się do kotów, innych psów lub rzeczy w trawie? _____
10. Szczeka, gdy zostaje sam? _____
11. Szczeka lub warczy głębokim głosem? _____
12. Zachowuje się lękliwie w nieznanych sytuacjach? _____
13. Szczeka wysokim głosem, gdy jest podekscytowany? _____
14. Wymusza głaskanie lub lubi się do Ciebie przytulać? _____
15. Broni swojego terytorium? _____
16. Trzęsie się lub skomli, gdy czuje się niepewnie? _____
17. Rzuca się na swoje zabawki? _____
18. Lubi, gdy się go czesze? _____

19. Pilnuje jedzenia lub zabawek? _____
20. Kuli się lub wywraca do góry brzuchem, gdy się na niego nakrzyczy? _____
21. Potrząsa i „zabija" swoje zabawki? _____
22. Szuka z Tobą kontaktu wzrokowego? _____
23. Nie lubi, gdy się go głaszcze? _____
24. Niechętnie podchodzi, gdy go zawołasz? _____
25. Kradnie jedzenie lub wyjada ze śmietnika? _____
26. Chodzi za Tobą jak cień? _____
27. Pilnuje swojego właściciela (właścicieli)? _____
28. Nie potrafi ustać w miejscu podczas czesania? _____
29. Lubi nosić przedmioty w pysku? _____
30. Dużo bawi się z innymi psami? _____
31. Nie lubi czesania, zabiegów pielęgnacyjnych lub głaskania? _____
32. Kuli się lub wzdryga, gdy ktoś nieznajomy się nad nim pochyla? _____
33. Pożera szybko swoje jedzenie? _____
34. Skacze na ludzi przy powitaniu? _____
35. Lubi gryźć się z innymi psami? _____
36. Podczas powitania oddaje mocz? _____
37. Lubi kopać lub zakopywać przedmioty? _____
38. Przejawia zachowania reprodukcyjne, na przykład próbuje kopulować z innymi psami? _____
39. Czy kiedy był mały, inne psy mu dokuczały? _____
40. Ma tendencję do gryzienia, gdy się go zapędzi w kozi róg? _____

Podlicz swoje odpowiedzi w tabeli 5.1.

Gdy podsumujesz już liczbę punktów w poszczególnych kolumnach, wprowadź je w odpowiednie rubryki na rysunku 5.3., a uzyskasz profil osobowości Twojego psa w pigułce.

Tabela 5.1. Opracowanie profilu osobowości

Popęd łowczy	Popęd stadny	Popęd walki	Popęd ucieczki
1.	2.	3.	4.
5.	6.	7.	8.
9.	10.	11.	12.
13.	14.	15.	16.
17.	18.	19.	20.
21.	22.	23.	24.
25.	26.	27.	28.
29.	30.	31.	32.
33.	34.	35.	36.
37.	38.	39.	40.
Suma punktów:	Suma punktów:	Suma punktów:	Suma punktów:

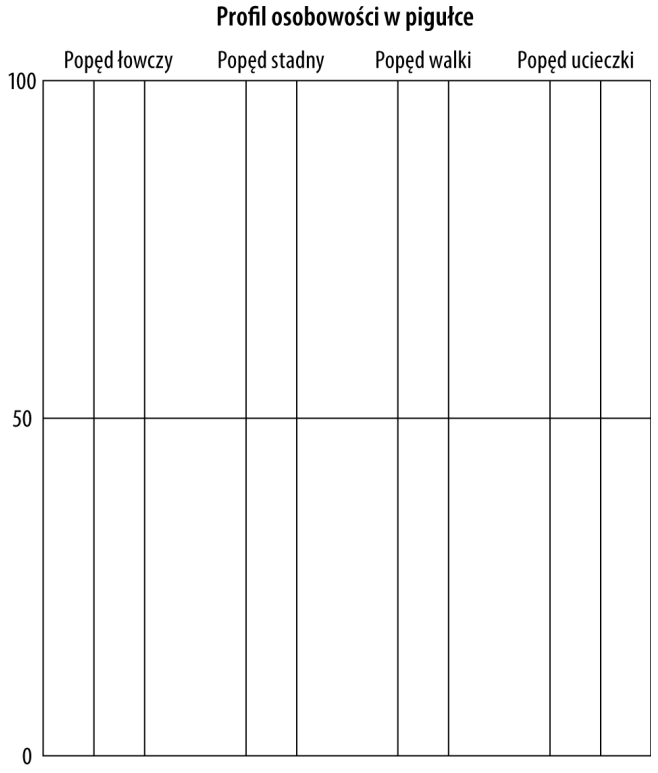

Rysunek 5.3. Profil osobowości psa w pigułce

Aby jak najlepiej wykorzystać popędy w szkoleniu, musisz wiedzieć, co chcesz, a czego nie chcesz, żeby Kumpel robił. Zazwyczaj chcesz zachowań związanych z popędem stadnym, podczas gdy on sam woli zachowania związane z popędem łowczym. Gdy będziesz potrafił go „przełączyć" z popędu łowczego w popęd stadny, będziesz miał dobrze wyszkolonego psa.

Zdecyduj, jakie zachowanie psa by Ci odpowiadało

Zanim zaczniesz korzystać z wyników profilu osobowości, musisz zastanowić się nad tym, jak według Ciebie Twój pies powinien się zachowywać, oraz, co może ważniejsze, czego nie chcesz, by robił. Na przykład: gdy idziesz z psem na smyczy i chciałbyś, by zwracał na Ciebie uwagę, to chcesz, by pracował w popędzie stadnym. Kumpel z kolei chce węszyć, być może iść za tropem albo pogonić kota sąsiada, ponieważ właśnie znajduje się pod wpływem popędu łowczego.

Większość rzeczy, których chciałbyś od Kumpla, takich jak te wymienione poniżej, wymaga od niego, by znajdował się pod wpływem popędu stadnego:

- ✓ przychodzenie na komendę,
- ✓ warowanie,
- ✓ siadanie,
- ✓ zostawanie,
- ✓ chodzenie na luźnej smyczy.

Większość zachowań, na które ma ochotę Kumpel, wiąże się z popędem łowczym, tak jak te wymienione poniżej:

- ✓ gonienie kota,
- ✓ kopanie,
- ✓ pójście za tropem królika,
- ✓ aportowanie piłki lub patyka,
- ✓ wąchanie trawy.

Łatwo zauważyć, że w momentach, w których chciałbyś, żeby Kumpel grzecznie się zachowywał, musisz go najpierw przekonać, by zapomniał o popędzie łowczym. Psy, u których ten popęd jest bardzo silny, z reguły

wymagają dużo szkolenia. Psy, które mają silny popęd stadny, a niski łowczy, zazwyczaj można wyszkolić bez większego wysiłku.

Taki pies nie ma tendencji, żeby:

- ✓ ścigać rowerzystów, samochody, dzieci lub biegaczy;
- ✓ gonić koty lub inne zwierzęta;
- ✓ gryźć Twoje rzeczy;
- ✓ ciągnąć na smyczy;
- ✓ uciekać z domu;
- ✓ kraść jedzenie.

Innymi słowy, jest psem idealnym.

Według teorii Kumpel nie potrzebuje popędu obronnego (walki), abyś mógł go nauczyć tego, czego chcesz, jednak *brak* tego typu zachowań ma ważne konsekwencje. Niski popęd obronny przesądza o rodzaju szkolenia psa. Na przykład nasz pierwszy labrador, Bean, miał niski popęd obronny. Jeśli my, czy ktokolwiek inny, pochylaliśmy się nad nim, Bean przypadał do podłogi i zachowywał się, jakby go ktoś bił. Katharina, nasza suka rasy owczarek niemiecki, z silnym popędem obronnym, w takiej sytuacji spoglądała tylko na nas, jakby pytając „No dobrze, czego chcesz?".

Szkolenie każdego z tych psów wymagało innego podejścia. W przypadku Beana lekkie szarpnięcie smyczą sprawiało, że kompletnie się załamywał. Brakowało mu dostatecznej ilości popędu obronnego, by się z tym uporać. Wystarczała cicho wypowiedziana komenda lub napięcie smyczy, aby zrezygnował z zamiaru gonienia królika. Katharina w takiej sytuacji wymagała ostrego szarpnięcia smyczą. Jedyną różnicą pomiędzy tymi psami według profilu osobowości był inny poziom popędu obronnego (poniżej znajdziesz informacje na temat poszczególnych typów psów i wskazówki dotyczące ich szkolenia).

Piękno teorii popędów polega na tym, że jeśli się ją prawidłowo wykorzysta, pozwala ona na zrozumienie zachowań psa, które stoją w sprzeczności z tym, czego od niego wymagasz. W przypadku jednego psa cicho wypowiedziana komenda w zupełności wystarczy, by zrezygnował on z nieodpowiedniego zachowania, podczas gdy inny pies wymagał będzie silnej korekty smyczą.

Wyzwolenie popędów

Kiedy pieczesz hamburgery na grillu, ich zapach stymuluje Twój apetyt, podobnie jak innych ludzi w okolicy. W ten sposób zapach wyzwala Twój popęd łowczy. Podobnie dzieje się w przypadku psa.

Poniżej znajdziesz krótką listę bodźców, które wyzwalają poszczególne popędy:

- ✓ **Popęd łowczy** — wyzwala go ruch, na przykład gesty (z wyjątkiem gestu oznaczającego „Zostań"), wysoki ton głosu, poruszanie się atrakcyjnego obiektu (patyka, piłki, jedzenia), gonienie lub bycie gonionym, cofanie się, gdy pies podchodzi do Ciebie.
- ✓ **Popęd stadny** — wyzwalany jest przez spokojny, łagodny dotyk, pochwały, uśmiech, zabiegi pielęgnacyjne, zabawę i szkolenie z zachowaniem wyprostowanej postawy ciała.
- ✓ **Popęd obronny** — wyzwalany jest przez groźną postawę ciała (na przykład pochylanie się nad psem z przodu lub z boku), patrzenie psu prosto w oczy (jest to bezpośrednią przyczyną wielu pogryzień), pochylanie się i wymachiwanie psu palcem przed oczyma podczas udzielania mu reprymendy, szarpanie smyczą, użycie ostrego tonu głosu, przesadny gest nakazujący psu zostać w miejscu (patrz rozdział 7.).

Przechodzenie z jednego popędu w drugi

Pies potrafi w jednej chwili przejść z jednego popędu w drugi. Wyobraź sobie taką scenę: pies leży przy kominku.

Bawi się swoją ulubioną zabawką.

Ktoś dzwoni do drzwi — pies porzuca zabawkę, zaczyna szczekać i biegnie do drzwi.

Otwierasz drzwi. To sąsiad, pies idzie się z nim przywitać.

Pies wraca do zabawy zabawką.

Pies przeszedł z popędu łowczego w obronny, następnie stadny i z powrotem w łowczy.

Twoim zadaniem podczas szkolenia jest utrzymanie psa pod działaniem odpowiedniego popędu i w razie konieczności sprawienie, by przeszedł z jednego popędu w inny. Na przykład uczysz psa chodzenia na luźnej smyczy w ogrodzie, gdy nagle z żywopłotu wyskakuje zając. Pies natychmiast go zauważa, wyrywa w jego kierunku na tyle, na ile pozwala mu smycz, ciągnie i szczeka w podnieceniu wysokim głosem. Bez najmniejszych wątpliwości możesz powiedzieć, że jest w rozbuchanym popędzie łowczym.

Musisz teraz na powrót wprowadzić go w popęd stadny, który jest potrzebny do tego, by pies mógł spokojnie iść u Twego boku. Nie ma innego sposobu, by to zrobić, niż posłużenie się popędem obronnym. Nie możesz po prostu pokazać psu ciasteczka w nadziei na odwrócenie jego uwagi od zająca. Zając bez wątpienia okaże się bardziej interesujący.

Dokładny sposób, w jaki na powrót wprowadzisz psa w popęd stadny — za pośrednictwem popędu obronnego — zależy od tego, jak silny jest u niego popęd obronny. Jeśli jest silny (silny popęd walki), to możesz zdecydowanie szarpnąć smyczą, co wprowadzi psa w popęd obronny. Aby następnie wprowadzić go w popęd stadny, delikatnie dotknij czubka jego głowy (ale nie klep go), uśmiechnij się i pochwal go. Potem wróć do pracy nad chodzeniem na luźnej smyczy.

Jeśli pies ma słaby popęd stadny (walki), szarpnięcie smyczą może być zbyt silnym bodźcem i wystarczy komunikacja werbalna, na przykład powiedzenie „A-a", by wyprowadzić go z popędu łowczego w popęd walki.

U psa z niskim popędem walki, a wysokim popędem ucieczki szarpnięcie smyczą często nie ma najmniejszego sensu. Postawa ciała (na przykład pochylenie się nad nim) czy nawet użycie groźnego tonu głosu są często wystarczające, by wywołać u niego przejście w popęd obronny. Użycie zbyt silnych środków może sprawić, że pies zacznie się kulić, wywracać do góry brzuchem lub bać się zbliżyć do Ciebie. W takim przypadku pies zacznie się Ciebie obawiać, przez co nauka będzie trudna, o ile nie wręcz niemożliwa.

Oto podstawowe zasady sprawiania, by pies przeszedł z jednego popędu w drugi:

- ✓ **Z popędu łowczego w popęd stadny** — musisz to zrobić za pośrednictwem popędu obronnego.

  To, w jaki konkretnie sposób to zrobisz, zależy od natężenia zachowań obronnych (związanych z walką) u Twojego psa. Ogólna zasada jest taka, że im silniejszy popęd walki, tym silniejszych bodźców musisz użyć — na przykład silnego szarpnięcia smyczą. W miarę postępowania nauki wystarczy zmiana postawy ciała lub ledwo słyszalna komenda głosowa, by pies przeszedł z popędu łowczego w popęd stadny za pośrednictwem popędu obronnego.
- ✓ **Z popędu obronnego w popęd stadny** — delikatnie dotknij psa lub uśmiechnij się do niego.
- ✓ **Z popędu stadnego w popęd łowczy** — wykorzystaj przedmiot (lub jedzenie) lub ruch.

Wykorzystanie teorii popędów, czyli zrozumienie, w jakim popędzie pies powinien się znajdować, by poprawnie wykonać określone zachowanie, i jak go wprowadzić w działanie danego popędu, niezwykle przyspiesza proces nauki. W miarę jak będziesz sobie uświadamiał znaczenie swojej postawy ciała i gestów dla popędów psa, będziesz w stanie jasno zakomunikować mu, o co Ci chodzi, a Twoja mowa ciała będzie w pełni zgodna z tym, czego będziesz próbował go nauczyć. Pies bardzo uważnie obserwuje Twoje ruchy ciała, ponieważ tak właśnie psy porozumiewają się ze sobą nawzajem, łatwo więc przyjdzie mu zrozumienie, czego od niego oczekujesz.

Wykorzystanie popędów w szkoleniu

Przyglądając się profilowi osobowości swojego psa (patrz kwestionariusz we wcześniejszej części tego rozdziału), możesz określić, jakie techniki szkoleniowe sprawdzą się w jego przypadku najlepiej, ponieważ będą w zgodzie z jego popędami. Zyskałeś narzędzia, które pozwolą Ci na skrojenie programu szkolenia na miarę swojego psa.

- ✓ **Obronny (walka) — ponad 60 punktów:** silna ręka nie przeszkadza Twojemu psu. Zachowanie odpowiedniej postawy ciała nie jest bardzo istotne, choć jeśli Twoja postawa ciała będzie w sprzeczności z tym, czego chcesz nauczyć psa, spowolni to proces uczenia. Powinieneś używać stanowczego tonu głosu, który jednak będzie przyjazny, a nie groźny.
- ✓ **Obronny (ucieczka) — ponad 60 punktów:** pies źle będzie znosił silne korekty. Niezwykle ważne jest zachowanie prawidłowej postawy ciała i cichego, przyjemnego głosu. Unikaj podnoszenia głosu i pochylania się nad psem. Użycie spójnej mowy ciała i delikatne obchodzenie się z psem ułatwi szkolenie.
- ✓ **Łowczy — ponad 60 punktów:** pies dobrze reaguje na wykorzystanie smakołyków lub zabawek w procesie nauki. Twarda ręka może być konieczna w zależności od nasilenia popędu obronnego (walki), aby powstrzymać rozbuchany popęd łowczy, na przykład gdy pies chce pogonić kota lub zauważy wiewiórkę. Takiego psa łatwo zmotywować do pracy, jednak też łatwo się on rozprasza, zwłaszcza poruszającymi się obiektami lub Twoimi gestami. Lepiej reaguje na komendy optyczne niż na głosowe. Bardzo ważne jest konsekwentne wykorzystanie mowy ciała, gestów i smyczy, tak by nie mącić psu w głowie.
- ✓ **Łowczy — poniżej 60 punktów:** prawdopodobnie Twojego psa niełatwo jest zmotywować za pośrednictwem jedzenia lub innych bodźców, jednak poruszające się obiekty również nie wywołują jego zainteresowania ani go nie rozpraszają. Wykorzystaj w szkoleniu pochwały.

- ✓ **Stadny — powyżej 60 punktów**: ten pies bardzo dobrze reaguje na pochwały i pieszczoty. Lubi przebywać w Twoim towarzystwie i dobrze reaguje na Twoje sygnały.
- ✓ **Stadny — poniżej 60 punktów**: zacznij się modlić. Kumplowi najprawdopodobniej jest wszystko jedno, czy jesteś koło niego, czy nie. Lubi zajmować się sam sobą i niełatwo go zmotywować. Twoją jedyną nadzieją jest oparcie się w szkoleniu na instynkcie łowczym. Niski popęd stadny jest na ogół typowy dla ras, które miały za zadanie pracować samodzielnie, bez kontaktu z człowiekiem.

Psy, które mają instynkt obronny poniżej 60 punktów, rzadko popadają w kłopoty, a nawet wręcz starają się ich unikać. Wiele młodych psów, którym brakuje jeszcze doświadczenia życiowego, zalicza się do tej kategorii, jednak ich profil może się zmienić z wiekiem. W przypadku takiego psa bardzo ważne jest zachowanie wyprostowanej postawy ciała. Przy powitaniu nie powinieneś pochylać się nad psem, ale kucnąć, tak by znajdować się na poziomie psa.

Jeśli pies ma wysoki zarówno popęd łowczy, jak i popęd obronny (walki), to możesz potrzebować profesjonalnej pomocy. Nie jest to oczywiście zły pies, jednak wyszkolenie takiego psa może przekraczać Twoje możliwości i zniecierpliwi Cię brak szybkich sukcesów (patrz rozdział 19., w którym dajemy wskazówki, gdzie i jak szukać pomocy).

Psy, które mają wybujały instynkt łowczy lub stadny, są również podatne na szkolenie, jednak będziesz musiał zwrócić uwagę na siłę ich popędów i wykorzystać zachowania, które będą dla Ciebie najbardziej użyteczne w szkoleniu. Teraz masz odpowiednie narzędzia, by to zrobić!

Oto kilka ważnych wskazówek, o których powinieneś pamiętać, planując swoją strategię szkoleniową:

- ✓ Jeśli pies ma silny popęd obronny (walki), musisz przyłożyć się do ćwiczeń na ustalenie swojego przewodnictwa i często je powtarzać (patrz rozdział 2.).
- ✓ Jeśli pies ma silny popęd łowczy, musisz również popracować nad tymi ćwiczeniami, by móc go kontrolować w pobliżu przejść, poruszających się obiektów i innych bodźców rozpraszających.
- ✓ Jeśli pies ma silny popęd łowczy i obronny (walki), to być może będziesz potrzebował pomocy profesjonalnego szkoleniowca.

Poniżej znajdziesz krótką charakterystykę poszczególnych profili. Zobacz, czy w którymś z nich rozpoznasz swojego psa:

- ✓ **Kanapowiec — niski popęd łowczy, niski stadny, niski obronny (walki):** takiego psa trudno jest zmotywować do pracy, ale też prawdopodobnie nie potrzebuje on wiele szkolenia. Jeśli jednak będziesz chciał go wyszkolić, potrzeba Ci dużo cierpliwości, ponieważ niewiele jego naturalnych zachowań można wykorzystać w procesie nauki. Z drugiej strony, taki pies nie pakuje się w kłopoty, nie narzuca się i nie przeszkadza nikomu, jest dobrym psem rodzinnym i nie ma problemów z zostawaniem w samotności nawet przez dłuższe okresy czasu.
- ✓ **Myśliwy — wysoki popęd łowczy, niski stadny, niski obronny (walki):** taki pies sprawia wrażenie, że nie potrafi na długo skupić uwagi, jednak jest w stanie skoncentrować się na czymś, co uważa za interesujące. Szkolenie wymaga odpowiedniego ukierunkowania jego energii, tak by skłonić go do robienia tego, co Ty chcesz. Będziesz potrzebował cierpliwości, ponieważ w szkoleniu będziesz musiał wykorzystać jego instynkt łowczy.
- ✓ **Stróż — wysoki popęd łowczy, niski stadny, wysoki obronny (walki)**: ten pies jest niezależny i trudny w pożyciu. Łatwo ekscytuje go ruch i może atakować wszystko, co znajdzie się w jego zasięgu. Niezbyt przejmuje się ludźmi czy innymi psami i dobrze nadaje się do pracy psa stróżującego. Ćwiczeń bazujących na popędzie stadnym — jak na przykład chodzenia na luźnej smyczy — należy go uczyć z wykorzystaniem jego popędu łowczego. Taki pies jest prawdziwym wyzwaniem.
- ✓ **Biegacz — wysoki popęd łowczy, niski stadny, wysoki obronny (ucieczki):** takiego psa łatwo wystraszyć, potrzebuje on więc spokojnego przewodnika, który będzie potrafił dodać mu pewności siebie. Pies tego typu nie jest odpowiedni dla dzieci.
- ✓ **Cień — niski popęd łowczy, wysoki stadny i niski obronny (walki):** taki pies chodzi za Tobą krok w krok przez cały dzień i raczej nie pakuje się w kłopoty. Lubi być z Tobą i nie interesuje go gonitwa za czymkolwiek.
- ✓ **Pupilek — średnie (od 50 do 75 punktów) popędy łowczy, stadny i obronny (walki)**: takiego psa łatwo szkolić i motywować, a błędy przewodnika nie mają aż tak wielkiego znaczenia. Pupilek ma dobrze wyważone popędy, dzięki czemu łatwo go zmotywować do pracy i stosunkowo łatwo wyszkolić, nawet jeśli przewodnik jest niedoświadczony. Na naszych seminariach i obozach szkoleniowych zachęcamy właścicieli psów do ujęcia profilu osobowości swoich psów na łatwym do odczytania wykresie. Rysunek 5.4 pokazuje taki wykres dla pupilka.

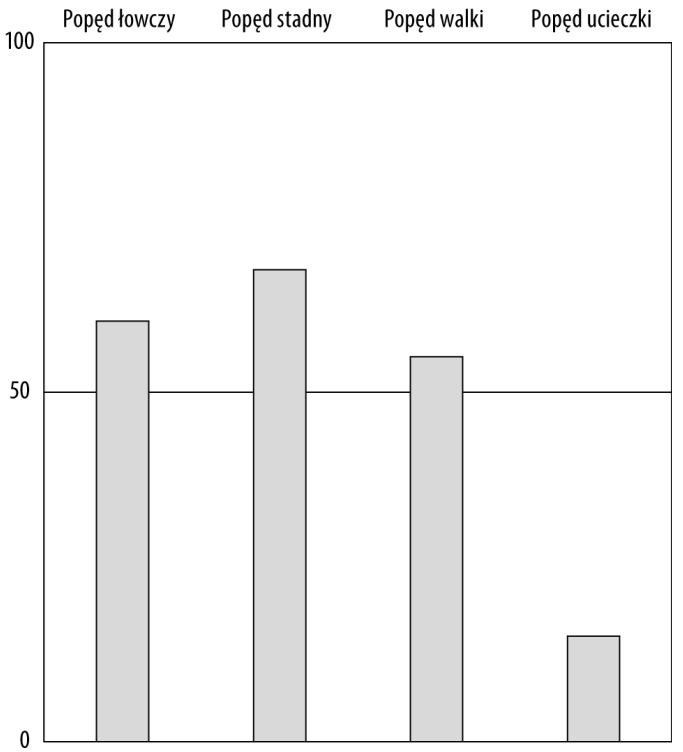

Rysunek 5.4. Profil typowego pupilka

Wiesz już teraz, że najłatwiejsze do szkolenia są psy, które mają zrównoważone wszystkie popędy. Niezależnie od tego, co robisz, taki pies w końcu zrozumie, czego od niego chcesz. Jeśli jesteś szczęściarzem i trafiłeś na takiego psa, dbaj o niego. Stosując teorię popędów, z łatwością zmienisz go w dobrze wyszkolone zwierzę.

Ludzie często nas pytają: „Czy można zmienić popędy psa — zmniejszyć lub zwiększyć siłę któregoś z nich?". W niektórych przypadkach można zwiększyć siłę danego popędu za pomocą szkolenia. Na przykład jeśli nauczysz psa kilku zachowań łowczych potrzebnych to aportowania, to *może* on polubić taką zabawę. Ogólnie rzecz biorąc, mamy jednak niewielki wpływ na siłę psich popędów i musimy pracować z tym, co nam się dostało.